

Regina Lebieź, Irena Słobodiana

Język polski

Ele
men
tarz

Część

1

Regina Lebieź
Irena Słobodiana

Język polski

ELEMENTARZ

Podręcznik dla klasy 1.
szkół ogólnokształcących z polskim językiem nauczania

(w 2 częściach)

Część 1

Zalecany przez Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy

Львів
Видавництво «Світ»
2018

УДК 811.162.1(075.2)

Л 33

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 06.07.2018 № 734)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

– posłuchaj

– pomyśl

– zapamiętaj

– opowiedz

Лебедь Р. К.

Л 33

Польська мова. Буквар. : підруч. для 1 кл. закл. заг. серед. осв. з навч. польськ. мов. (у 2-х частинах) : Ч. 1 / Р. К. Лебедь, І. А. Слободяна. – Львів : Світ, 2018. – 80 с.

ISBN 978-966-914-121-7;

ISBN 978-966-914-122-4 (Ч. 1)

УДК 811.162.1(075.2)

ISBN 978-966-914-121-7;
ISBN 978-966-914-122-4 (Ч. 1)

© Лебедь Р.К., Слободяна І.А., 2018
© Видавництво „Світ”, оформлення, 2018

Drodzy pierwszoklasiści!

W ręku trzymacie pierwszą Waszą książeczkę „Elementarz”, która będzie Wam towarzyszyć w poznawaniu bardzo ciekawego świata abecadła. Literki będą pomagały w układaniu sylab i wyrazów, którymi będziecie nazywali poszczególne elementy naszej rzeczywistości. Będziecie tworzyli wypowiedzi ustne a potem pisemne, bo każdą literkę nauczycie się pisać.

Zapoznacie się z łatwymi tekstami z podręcznika, nauczycie się je czytać, poznacie bohaterów z bajek, będziecie śledzić ich przygody i wymyślać inne własne zakończenia.

Poznacie ciekawy świat przyrody w różnych porach roku. Wasze wypowiedzi na podstawie ilustracji w podręczniku będą Was wzruszały, cieszyły, bawiły, wzbogacały słownictwo.

Wszystkim, którzy będą korzystali z tego podręcznika, życzymy wielu dobrych wrażeń, satysfakcji i powodzenia w nauce.

Autorki

WSPOMNIENIA Z WAKACJI

Żal nam górskiego strumienia,
żał nam leśnego półcienia.
To już tylko wspomnienia,
jesień rozłączy nas.

Nowy rok szkolny w okno puka,
zjawia się książka i nauka,
trwałe przyjaźnie, heca niejedna.
Dobrze nam w szkole! A jednak...

Żal nam słonecznej swobody,
piasku i łódki, i wody,
żał wakacyjnej przygody,
Minął zielony czas.

Tyle tu było radości,
tajemnic i pięknych miejsc...
Że wiele z was tu zostawi
cząsteczkę dziecięcych serc.

1. Opowiedzcie, jak spędziliście letnie wakacje?
2. Jakie skarby przywieźliście do domu, co one wam przypominają?
3. Co się dzieje latem w przyrodzie? W jakich kolorach przedstawimy lato?

JUŻ JESTEM UCZNIEM

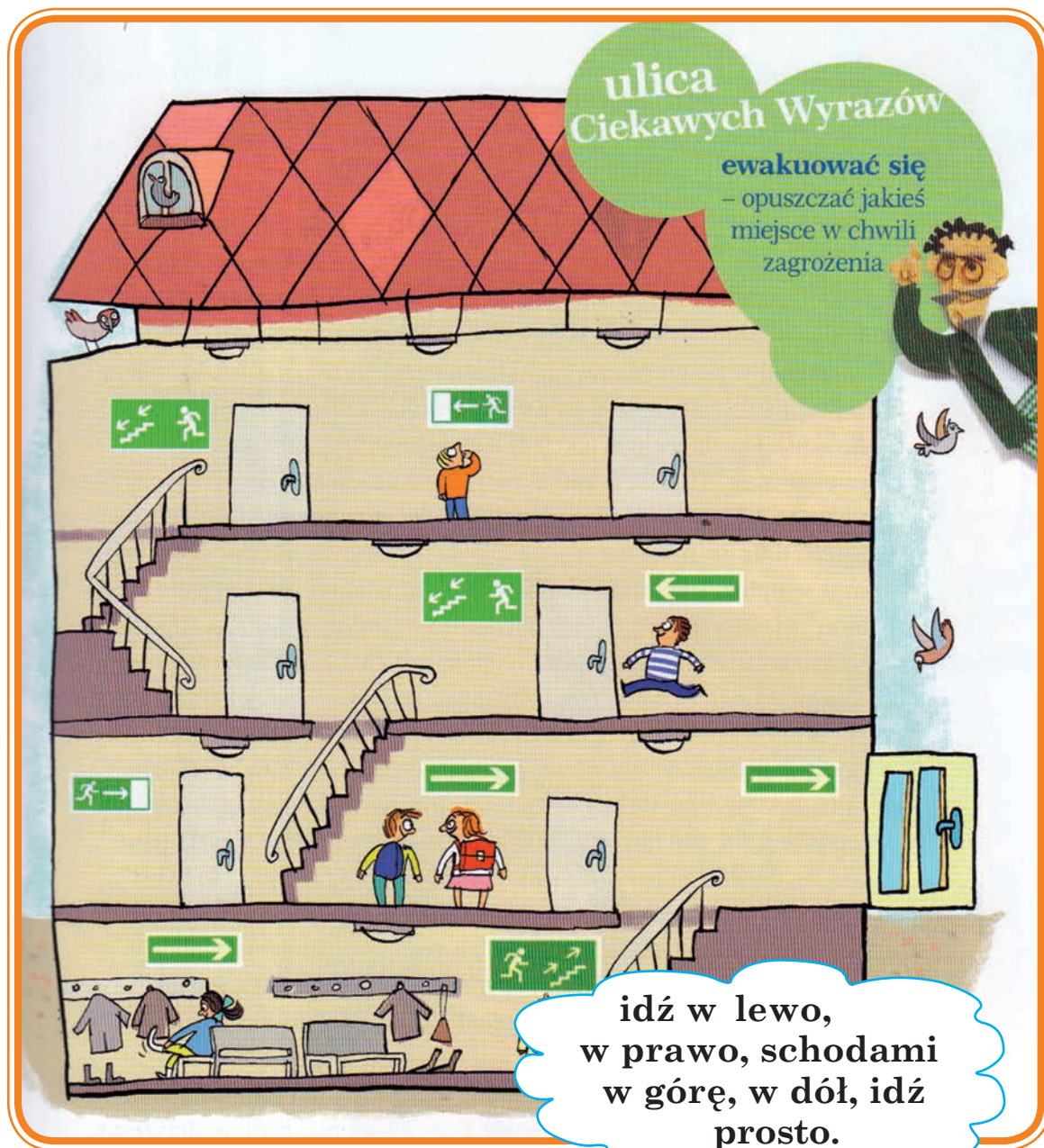
1. Porozmawiamy o tym co chcecie robić w szkole?
2. Czego można się nauczyć w szkole?

MOJA KLASA

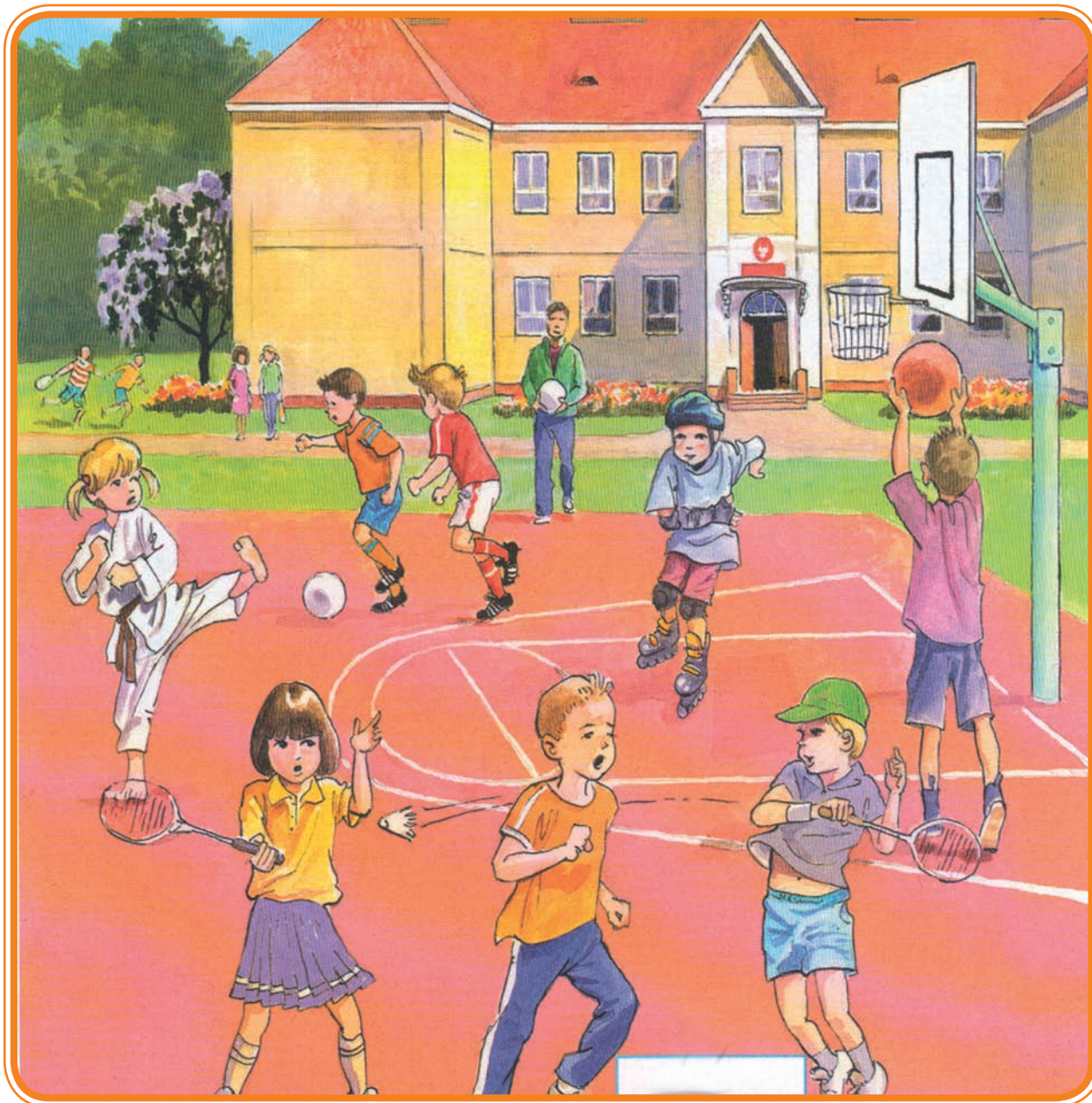

nad, pod,
obok, na, w.

1. Przedstawcie się koleżankom i kolegom.
2. Opowiedzcie, co robią dzieci na ilustracji? *Używajcie słów:*
3. Powiedzcie, co znajduje się w naszej klasie?
4. Namalujcie swoje portrety i podpiszcie.
5. Jakie słowa używamy przy powitaniu?

1. Jak powinny dzieci na ilustracji najszybciej opuścić budynek szkolny. **Używajcie słów:**
2. Przyjrzyj się ilustracji. Wskaż, gdzie jest szatnia, a gdzie wyjście ze szkoły. Wyszukaj znaki ewakuacyjne i co one oznaczają? Dlaczego są na nich strzałki?

1. Opowiedz o swojej szkole. Gdzie się znajduje sala gimnastyczna, szatnia, pokój nauczycielski, gabinet higienistki szkolnej, twoja klasa, stołówka?
2. Przyjrzyj się ilustracji i powiedz, co robią dzieci na boisku szkolnym?

BEZPIECZEŃSTWO RUCHU DROGOWEGO

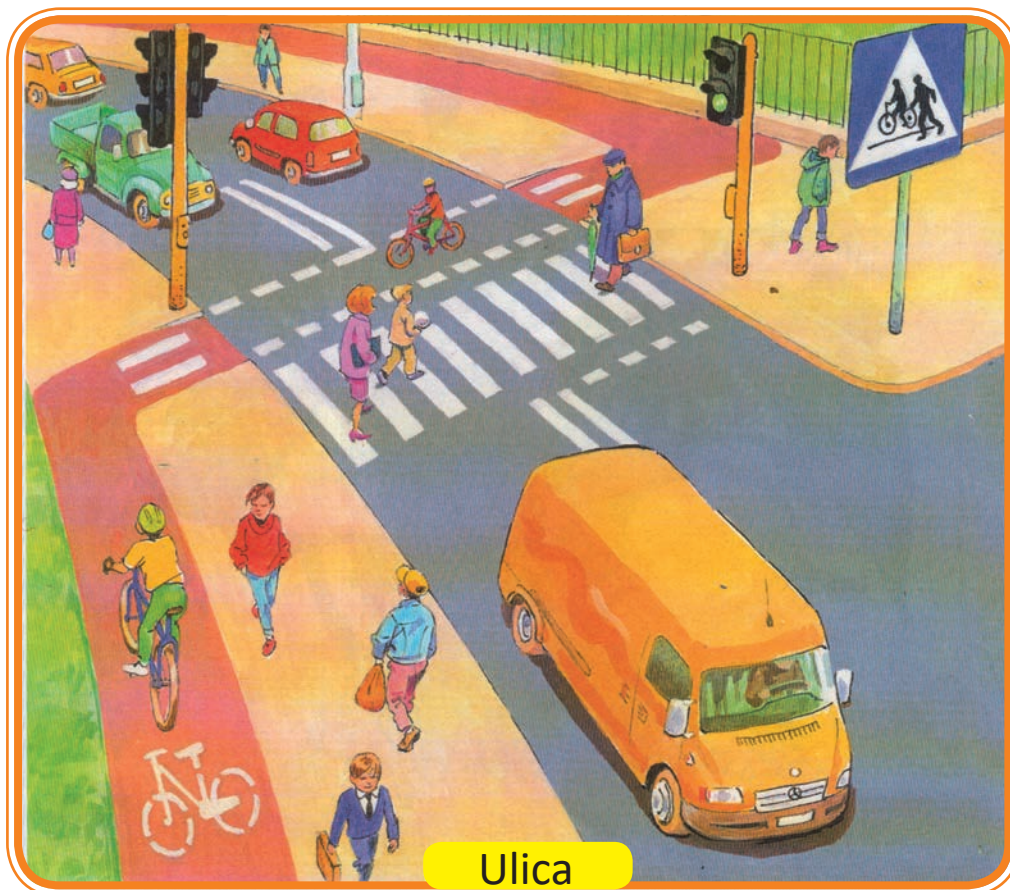
Światła na skrzyżowaniu

Niech każdy stanie
przed skrzyżowaniem.
Pałą się światła...
Popatrzmy na nie!

Światło zielone
jak młode listki
na drugą stronę
zaprasza wszystkich.

Światło czerwone
jak mak, jak ogień –
wszystkim przechodniom
zamyka drogę!

Wincenty Faber

1. Opowiedz, co widzisz na ilustracji? Wskaż elementy ulicy: chodnik, jezdnia, pasy, ścieżka rowerowa, sygnalizator świetlny.

Zanim wejdziesz na pasy, patrz najpierw w lewo, potem w prawo i jeszcze raz w lewo.

Jeśli droga nie ma chodnika idź lewą stroną jezdni.

Na przystanku autobusowym stój z daleka od jezdni.

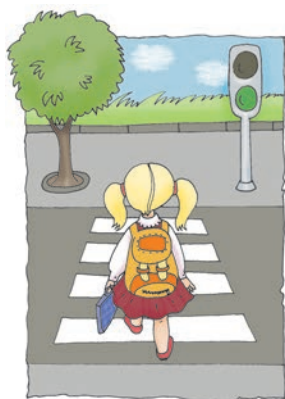

Noś znaczki odblaskowe. O zmroku jesteś bardziej

To są zasady prawidłowego poruszania się na drodze.

1. Opowiedz o swojej drodze do szkoły. Jakie znasz znaki drogowe, czy je przestrzegasz?

Czy Ola prawidłowo przechodzi ulicę?

PRZYSZŁA DO NAS JESIEŃ

Jesienny las

Las	łąka	Pole

1. Nazwij mieszkańców lasu. Jakie zwierzęta widzisz na ilustracji?
2. Po co chodzimy do lasu?
3. Jak zachowujemy się w lesie?

1. Gdzie wybrały się dzieci z mamą?
2. Jaki grzyb trujący znalazł się w koszyku Ali? Co powinna zrobić Ala?
3. Czy możemy chodzić sami do lasu? Z kim możemy zbierać grzyby i jakich porad należy wysłuchać?
4. Jakie zagrożenie dla zdrowia stwarzają grzyby trujące?
5. Co jeszcze możemy zbierać w lesie jesienią?

Grzybobranie

1. Przyjrzyj się grzybom i nazwij je, które z nich nie możemy zbierać i dlaczego?

BOGACTWO JESIENNYCH SADÓW

„Rumienią się
w dłoni owoce
...”
„Wiatr gałązką
ruszy, gruszka
spadnie z ...”

1. Przyjrzyj się ilustracji.

Jakie drzewa owocowe są w sadzie? *Dokończ rymowanki:*

2. Dlaczego należy jeść owoce?

3. Co robimy z owoców na zimę?

Opowiadamy historyjkę obrazkową: Jemy owoce

1. Przyjrzyjcie się obrazkom. Opowiemy jak owoce trafiły na stół Oli.

Sałatki owocowe

1. Przygotujemy sałatkę owocową z owoców naszych sadów.
2. Dlaczego owoce należy myć?
3. Czy lubicie sałatki owocowe?

JESIEŃ W OGRÓDKU WARZYWNYM

Na straganie

1. Co można kupić na tym straganie?
2. Wymień warzywa wśród towarów przedstawionych na ilustracji?

Bajkowe dynie

1. Wymyśl historyjkę o bajkowych dyniach.

Jak robimy zapasy na zimę?

W naszej spiżarni

1. Opisz czynności podczas kiszenia kapusty. Opowiedz, co należy zrobić aby zakisić kapustę?
2. Jakie inne warzywa konserwujemy na zimę?

W CO LUBIMY SIĘ BAWIĆ?

1. W co bawią się dzieci?
2. Jakie są twoje ulubione zabawy?
3. Ułóż zdania do obrazków.

1. Dlaczego powinniśmy bawić się na powietrzu?
2. Czy masz kolegów na twoim podwórku?
3. Jakie lubisz zabawy ze swoimi kolegami?

NASI SKRZYDLACI PRZYJACIELE

Słowik

Jaskółka

Skowronek

Bocian

1. Na podstawie ilustracji nazwij ptaki, które przygotowały się do odlotu. Dlaczego ptaki odlatują do ciepłych krajów?

Odloty ptaków

Sowa

Sroka

Wrona

Kruk

1. Jakie ptaki znajdują się na ilustracji?
2. Gdzie je możemy spotkać?
3. Jak ptaki przygotowują się do zimy?

ZOO NA WESOŁO!

Żółw

źle tu nie jest, ale nad Nilem
są daktyle, krokodyle...

Krokodyl

– A ty panie krokodylu?
– Ja też wolę się kąpać w Nilu.
Gepard
Nawet i sto koni
geparda nie dogoni.

Tygrisy

– To prawda, że lubicie irysy?
– Nie – odpowiadają tygrysy.

Żyrafa

Żyrafa prędko znika,
gdy zauważy drapieżnika.

Lew

Królem jest, każdy to wie.
– Pokaż koronę, panie lwie.

Słoń

- Ile waży taki słoń?
- Dużo, pewnie kilka ton

Wielbłąd

- Ile garbów wielbłąd ma?
- Jeden albo może dwa?

Struś

Trudna ze strusiem rozmowa
gdy w piasku ukryta głowa.

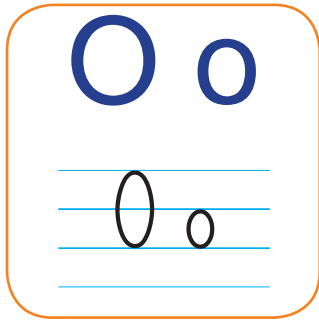

Kangur

O wózek dla synka nie prosi.
Sama kangurka w torbie nosi.

— okno
— ok no
•••• o k n o

Za **o**knem **o**sy, listki i **o**motyle.
Jak **o** kolorowo!
o Kolory lata i jesieni.

Ola

owoce

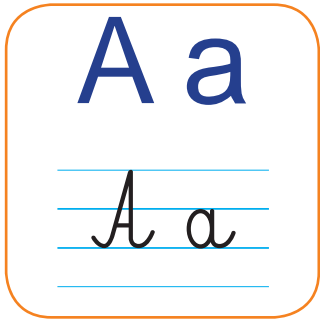
kot

lody

1. Co dzieci zobaczyły za oknem?
2. Jakie kolory ma lato, a jakie jesień?
3. Jaka porę roku witamy we wrześniu?

To jest **A**lek.
Alek ma **a**parat.

Alek

foka

ananas

aparat

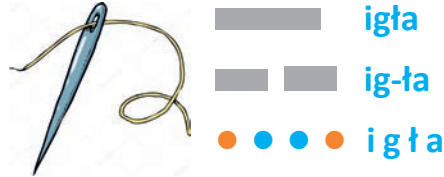
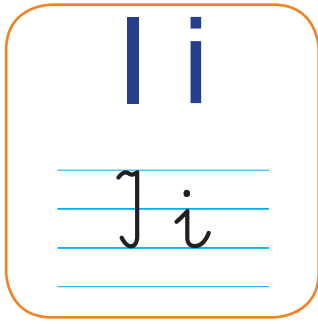

A tu lata ara.

Ara to papuga.

1. Nazwij przedmioty na rysunku, które mają głoskę **a**.
2. Opowiedz, co dzieje się na ilustracji.

Tańcowała igła z nitką

Tańcowała igła z nitką,
Igła – pięknie, nitka – brzydko.
Igła cała jak z igiełki,
Nitce płaczą się supelki.
Igła górą, nitka bokiem,
Igła zerka jednym okiem,
Sunie zwinna, zręczna, śmigła.
Nitka szepce: „Co za igła!”
Tak ze sobą tańcowały,
Aż uszyły fartuch cały!

Jan Brzechwa

Igła naprzód – nitka za nią:
„Ach, jak cudnie tańczyć z panią!”
Igła biegnie drobnym ściegiem,
A za igłą – nitka biegiem.

1. Jak tańczyła igła, a jak nitka?
2. Co wspólnego uszyły igła i nitka?
3. Jak się nazywa osoba, która szyje ubrania?
4. Co ułatwia, a co utrudnia wspólną pracę?

Iza

lis

irys

list

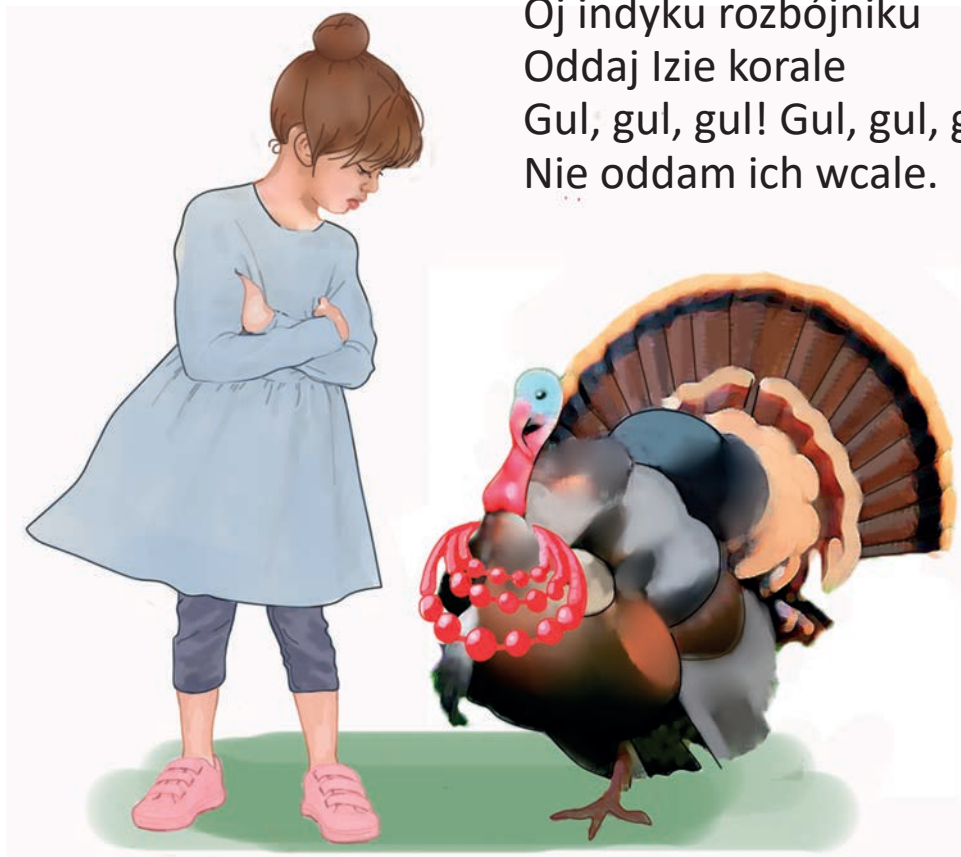

indyk

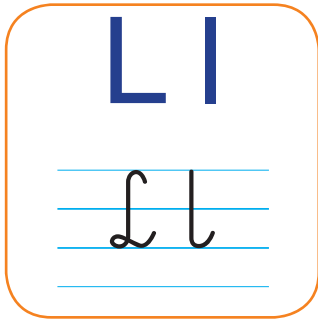
OPOWIADAMY BAJKI

Dostał indyk korale
 Nie chce oddać ich wcale
 Oburzyły się zwierzęta
 Niech się indyk opamięta.

Oj indyku rozbójniku
 Oddaj Izie korale
 Gul, gul, gul! Gul, gul, gul!
 Nie oddam ich wcale.

1. Dlaczego indyk został nazwany rozbójnikiem?
2. Opisz jak wygląda indyk.
3. Naucz się słowa piosenki na pamięć.

A**l**a ma 1 **l**alkę.

O**l**a ma 2 **l**alki.

Lala **A**li to **L**ila.

To**l**a i So**l**a
to **l**ale O**l**i.

Lila

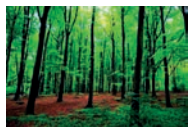
Li-la

Lila

Lila

las

lustro

lampa

ŻAŁE I PROŚBY NASZYCH ZABAWEK

Psuje

W moim pokoiku
Psuje rozrabiały,
popsuły zabawki,
klocki rozsypały.
– Zepsuły mi palec!
– Nadłamały nos!
– Naderwały ogon!
– Odebrały głos!

– Włosy mi wyrwały!
– Połamały nogi!
– Oko zaklewały!
– Zabrały mi rogi!
– Co to za rozboje,
co to za wybryki!
Kto popsuł zabawki?
Co to za psotniki?

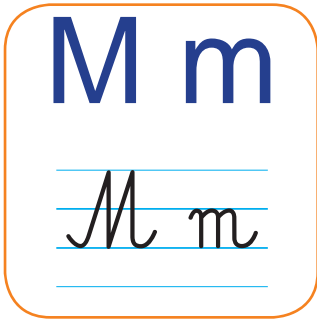
Stanisław Karaszewski

1. Jak dzieci z wiersza traktowały swoje zabawki?
2. Gdyby zabawki umiały mówić, co mogłyby dzieciom powiedzieć?

Wesoła piłka

1. Opowiedz przygodę wesołej piłki na podstawie ilustracji.

— — — — — mama
— — — — — ma-ma
• • • • • m a m a

Mama Lili

Lila ma

Mam ...

Mama ma ...

Lubimy pomagać

1. Opowiedz na podstawie ilustracji, jak dzieci pomagają w domu?

Marek

MOJE OBOWIĄZKI W RODZINIE

My się pracy nie boimy,
dziś podłogi odkurzymy,
w całym domu posprzątamy,
bo rodzicom pomagamy.

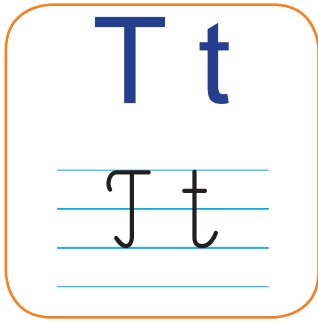
Wszystkie kwiaty podlejemy,
śmieci, graty wyniesiemy.
W szafach rzeczy pochowamy
to dla taty, to dla mamy.

Pojeździmy odkurzaczem,
popraskamy spryskiwaczem,
szczotką, zmiatką zamieciemy,
nie spoczniemy nim sprzątniemy!

Stanisław Karaszewski

1. Jakie prace wykonujecie w domu?
2. W jaki sposób pomagacie swoim rodzicom?

— tato
— ta-to
•••• tato

URODZINY TOMKA

tort

torba

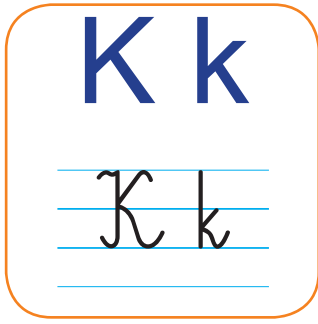
taca

Tomek

1. Co widzisz na ilustracji?
2. Ile lat ma Tomek?
3. Kto przyszedł na urodziny Tomka?
4. Opowiedz o swoich urodzinach.

To kot Lilki
Taki milutki kotek

ULUBIONE ZWIERZĘTA DOMOWE

To Lilka. Lilka ma kotka.

Kotka ma od taty. Kotek ma na imię Tula. Lilka ma dla kotka mleko.

Kamil

oko

kogut

krowa

kajak

Ooo!
To Milutek
i Tumka.

A to mama
Mikula.

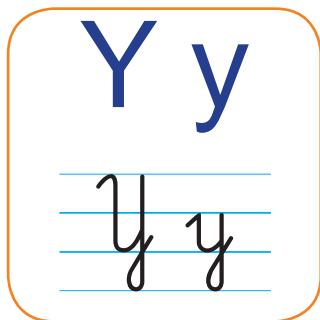

A to Kitka.

Kitek ma
mleko.

1. Czy masz w domu kotka?
2. Jakie inne zwierzęta mogą być w naszym domu?
3. Jak dbamy o naszych przyjaciół?

koty

mamy

my

ty

lama

Koty i psy to nasi domownicy.
Lubimy z nimi się bawić.
Dzkie koty zobaczymy w Zoo.

tygrysy

lwy

pumy

Koty

Kiciuś Buras, Mruczek to
przyjaciele nasi są.
Dzkie koty – żbik i ryś
w naszych lasach żyją dziś.

Puma, tygrys, lampart, lew
i pantera kotem jest,
lecz ich głaskać nie ma co,
za kratkami siedzą w ZOO

Stanisław Karaszewski

1. Gdzie można zobaczyć te koty?
2. Jak zachowujemy się w Zoo?

Tomek

ryby

domy

obrazy

buty

Koty lubią pieszczoty

Mały kot i duży kot
każdy chętny jest do psot;
skok na drzewo, hop na płot,
to uwielbia każdy kot!
Koty lubią pieszczoty,
do nóg się łaszą
i prężą grzbiety.

Z kotami też są kłopoty,
kto ma kota,
dobrze o tym wie!
Mają zęby i pazury,
mogą dobrać się do skóry,
oj uważnie, oj ostrożnie,
igrać z kotem, to jak z ogniem!

1. Opowiedz, jakie zabawy lubią koty?
2. Czemu niektóre koty nazywamy „dachowcami”?
3. Opisz, jak wygląda kociak i czym się żywi.

DBAMY O NASZE ZDROWIE

1. Na podstawie ilustracji opowiedz kolejno, co ty robisz w ciągu dnia?
2. Czy mógłbyś dorysować inne obrazki, które przedstawiają twoje zajęcia w ciągu dnia?

Dla każdego coś zdrowego

Jeśli chcesz się żywić zdrowo,
jadaj zawsze kolorowo.

Jedz owoce i jarzyny,
to najlepsze witaminy!

Jedz razowce z grubym ziarnem,
zdrowe jedz pieczywo czarne!

Na kanapkę prócz wędliny,
połóż listek zieleniny.

I kapusta, i sałatka,
w witaminy jest bogata!

Oprócz klusek i kotleta
niech się z jarzyn składa dieta!

Jedz surówki i sałatki,
będziesz za to piękny, gładki!
Gotowane lub duszone
zawsze zdrowsze niż smażone!

Mleko, jogurt, ser, maślanka
– to jest twoja wyliczanka!

Chude mięso, drób i ryba
to najlepsze białko chyba!

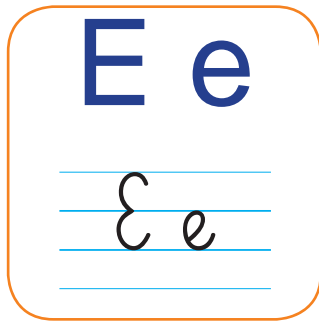
Sok warzywny, owocowy,
kolorowy jest i zdrowy!

Kto je tłusto i obficie,
ten sam sobie skraca życie!

Stanisław Kraszewski

1. Co powinniśmy jeść, żeby być zdrowym?
2. Dlaczego trzeba jeść dużo warzyw i owoców?
3. Jakie jeszcze inne produkty wpływają korzystnie na nasze zdrowie?
4. Dlaczego w codziennym jadłospisie powinny się znaleźć produkty mleczne?

ekran
ek-ran
e k r a n

To .

Tu .

A tam i .

Ela jest w kinie.

Ogląda film. Na ekranie
występują postaci z bajek.

1. Jakich bajkowych bohaterów widzisz na ilustracji?
2. Nazwij bohaterów bajek.
3. Czy lubisz chodzić do kina?
4. Jakie lubisz oglądać filmy?

Emil

jeż

telefon

Eskimos

plecak

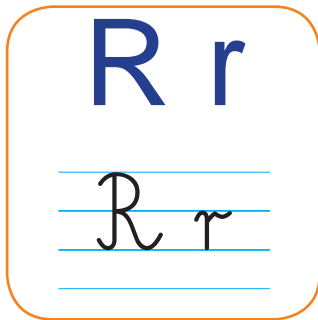

Mój komputer

Emil układa obrazki na ekranie komputera.

1. Czy lubisz spędzać czas przy komputerze?
2. Jak myślisz, czy komputer szkodzi twojemu zdrowiu?
3. Opowiedz, jakie obrazki Emil układa na monitorze komputera?

Bajka o raku choraku

W tataraku siedzi rak i do taty mówi tak:

„Drogi tato, ratuj mnie, bo się czuję bardzo źle!
Całkiem jestem dziś niezdrowy, strasznie mam zawroty głowy.
Gardło boli, głowa pęka, każdy krok to dla mnie męka.
Wciąż gorączkę mam i jeszcze szczypiec i ogona dreszcze.
Kaszel męczy mnie i chrypa... Co to tato? Czy to grypa?”

„To nie grypa, lecz angina, która grypę przypomina!
Po coś synku kozły fikał bez czapeczki i szalika?
Po coś zimą szedł na brzeg w zimny lód i brudny śnieg?
Tam na brzegu mroźny wiatr, nie dla ciebie taki świat!

Gdy mróz mrozi i śnieg spadnie, miejsce raka – w stawie na dnie.
W mule tam gdzie tataraki, gdzie zimują wszystkie raki.
A ty, jeśli chcesz być zdrowszy, reżim będziesz miał surowy:
Musisz łykać trzy dni całe miód z tymiankiem i podbiałem.
Po troszecze, na tyżeczce, potem płukać gardło w rzeczce.

Masz pić zawsze o poranku napar z lipy i rumianku.
I nie wychodź nigdy z wody, niezależnie od pogody!
A gdy siedem dni upłynie, to angina wnet przeminie.
Po tygodniu będziesz zdrow, tylko słuchaj moich słów”.

Stanisław Karczewski

1. Kto występuje w bajce?
2. Na co skarżył się synek-rak?
3. Co stwierdził tata-rak? Co zalecił swojemu synkowi?
4. Jak powinien zachowywać się synek-rak aby ponownie nie zachorować?

korale

rolki

traktor

tatarak

Romek

Romek ma rower.

Radek ma rolki.

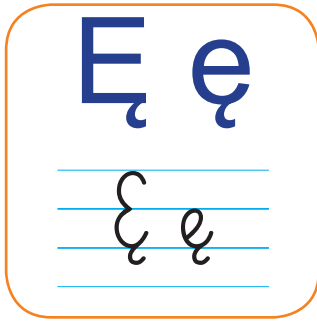

Romek ma rower.

Radek ma rolki.

Kto prędeziej będzie na mecie?

Hura! Romek pierwszy!

DBAMY O HIGIENĘ NASZEGO CIAŁA

Czyścioch i brudas

Myję ręce przed jedzeniem
wodą, mydłem, to nietrudne!
Ja nie myję, bo i po co?
I tak zaraz będą brudne!

Czyszczą zęby pastą, szczotką
po jedzeniu i wieczorem!
Ja nie myję, bo i po co?
I tak zęby będą chore!

Mnie uwielbia cała klasa!
A mnie w klasie nikt nie kocha!
Wszyscy stronią od brudas
bo chcą przykład brać z czyściocha.

Stanisław Karaszewski

1. Dlaczego powinniśmy się myć?
2. Myjemy ręce przed jedzeniem – dlaczego?
3. Jak dbamy o czystość zębów?
4. Jak ty myjesz zęby?
5. Dbamy o czystość naszego ciała – czy to jest dobry nawyk?
6. Porównaj dziecko brudne i czyste – co grozi brudasowi?

węże

gęś

bęben

zęby

Ząbki moje ząbki

Rano i wieczorem, gdy jestem w łazience
Myję ciało swoje, a nie tylko ręce.
Biorę do rąk szczotkę i na wszystkie strony
Myję moje zęby, by świeciły one.

Blend, blend, blend a med
Blend, blend, blend a med
Pasty troszeczkę weź na szczoteczkę
Zęby będą białe wnet.

Jolanta Wybieralska

Co szkodzi naszym zębom?

1. Dlaczego nie należy jeść dużo słodyczy?
2. Ile razy dziennie należy myć zęby?
5. Do kogo należy się udać, gdy boli ząb?

1 LISTOPADA ŚWIĘTO ZMARŁYCH

Pomocne ręce

Mama zmiata listki.
I ja zmiotę listki.

Mama myje pomnik.
I ja myję pomnik.

Mama zapala lampkę.
I ja zapalę lampkę.

1. Kiedy odwiedzamy groby naszych bliskich?
2. Jak pomagasz w pracy na cmentarzu?
3. Jak należy zachowywać się na cmentarzu?
4. Opisz, jak wygląda cmentarz w Dniu Zmarłych.

1 listopada

Pomnik umyty.
Lampki zapalone.
Mama stoi smutna i zadumana.
Podaję rękę mamie.
I zaraz mama ma inną minę.
Teraz moje palce splatam z palcami mamy.
Mama rozumie ten znak.
Jestem tu z mamą, a mama jest ze mną.

1. Jaki nastrój panuje w tym wierszu?
2. Dlaczego dziewczynka podała rękę mamie?
3. Czy ten dzień jest ważnym świętem w twojej rodzinie?

Znicze

Na cmentarzu płomyki złote
i groby w chryzantemach.
Ludzie przyszli tu a myślą o tych,
których już nie ma.

Danuta Wawiłow

1. Opowiedz, co widzisz na obrazku.
2. Naucz się wierszyka na pamięć.

dom

To dom Adama.

Dom to . Dom to .

Ciekawe domy

Tipi

Domy na palach

Igloo

Darek

dym

buda

deska

droga

Dziękuję Ci, mamó, za to,
 że zbudowałaś dom z tatą.
 Dom z bajki,
 gdzie zawsze jest lato!
 Jesteś, mamó, dobrą wróżką.
 Jesteś tato czarodziejem.
 Stworzyliście razem dom,
 czarodziejski, ciepły dom.

A w nim latające łóżko
 i świat, w którym czar istnieje!
 Stworzyliście dom na lata,
 a w nim siostrę oraz brata,
 pieska, kotka i chomika,
 złote rybki i królika!
 I dlatego mamó, tato,
 ja Was bardzo Kocham za to!

Stanisław Karaszewski

1. O jakim domu jest mowa w wierszu?
2. Za co dziękuje rodzicom dziecko?
3. Za co dziecko kocha swoich rodziców?

Z MAMĄ W DOMU

1. Jaka pogodę za oknem zobaczyła Emilka?
2. Czy ta pogodą sprzyja spacerom?
3. Jaka zabawę zaproponowała dziewczynka swojej mamie?
4. Opisz, jak wygląda park w listopadzie?

NASZ DOM TO DOM NASZYCH ULUBIEŃCÓW

Nasi ulubieńcy

Miękkie futro, długie słuchy,
podskakuje, biega, bryka,
woli marchew od kapuchy,
cudownego mam ...

Bawi się wesoło ze mną,
ma na imię Psotek.
W całym domu jest go pełno.
Lubi mleko ...

Kiedy zima, kiedy plucha,
kiedy wiosną kwitnie bez,
ciągle ze mną mądry, wierny,
ukochany mój druh – ...

Kolorowe ma piórka,
nieraz gada znad biurka,
z klatki do mnie okiem mruga
a nazywa się ...

Sofia Stanecka

1. Jakie jest twoje ulubione zwierze?
2. Jak należy dbać o swojego ulubieńca?
3. O jakich zwierzętach jest mowa w zagadkach?

Przyjaciel człowieka

Jakie domy mają ptaszki?

Sójka

Wybiera się sójka za morze,
Ale wybrać się nie może.
„Trudno jest się rozstać z krajem,
A ja właśnie się rozstaję”.
Poleciała więc na kresy
Pozafatwiać interesy.
Odwiedziła potem Szczecin,
Bo tam miała dwoje dzieci,
W Kielcach była dwa tygodnie,
Żeby wyspać się wygodnie,
Jedną noc spędziła w Gdyni
U znajomej gospodyni,

Wpadła także do Pułtuska,
Żeby w Narwi się popluskać,
A z Pułtuska do Torunia,
Gdzie mieszkała jej ciotunia.
Po ciotuni jeszcze sójka
Odwiedziła w Gnieźnie wujka,
Potem matkę, ojca, syna
I kuzyna z Krotoszyna.
Pożegnała się z rodziną,
A tymczasem rok upłynął.
Znów wybiera się za morze,
Ale wybrać się nie może.

Jan Brzechwa

1. Kto jest bohaterem wiersza?
2. Czy widziałeś sójkę?
3. Co przeszkodziło naszej bohaterce w odlocie do ciepłego kraju?
4. Jaki nastrój panuje w wierszu?
5. Czy słyszałeś takie powiedzenie: „wybierać się jak sójka za morze”? Co ono oznacza?

ZIMA

Andrzejkowe wróżby

To Ula i Tomek. A to co?
Ula i Tomek są w klasie.
Leją воск z kolegami.
Potem obserwują cienie.
Ciekawe, jakie to cienie?
Co one wróżą?

1. Opowiedz o andrzejkowych zwyczajach.

Do dzisiaj przetrwała tradycja andrzejkowa, będąca zabawą połączona ze wspólnymi wróżbami dziewcząt i chłopców. Zapraszam więc i Was na wspólną zabawę andrzejkową.

Listopad, gdy już kończy dzień
I gwiazda się pokaże,
Spotkamy się przy blasku świec
Tak, jak tradycja każe.

Zaszczeka pies, ges złapie ser
I buty staną w rzędzie,
Na wodę воск wyleje się
I tajemniczo będzie.

Niech nowy dzień obieca nam
Dni piękne i los nowy,
Niech spełnią się najlepsze z wróżb
W ten wieczór andrzejkowy.

Zimowy park

Ola i Kamil idą do parku.

Kamil ma aparat.

Ola ma lupę.

A wiewiórka ma rudą kitę.

Będą obserwowały zimowy park.

1. Gdzie idą dzieci?
2. Co ma ręce Ola, a co Kamil?
3. W jaki sposób będą dzieci obserwowały zimowy park?

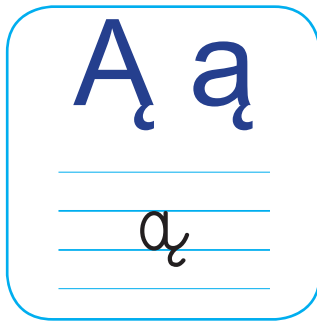
Zima

Zima wcale nie jest cicha,
w zimie wiele głosów słyhać.
Dzwonią dzwonki, trzeszczą sanie –
to jest właśnie zimy granie.
Mróz wygrywa groźnym palcem
na klawiszach sopli walce.
Wiatr za płotem gwizdże, hula...
Bęc, upadła śnieżna kula.
Pewnie dzieci grają w śnieżki,
szur-szur, ktoś zgarnia śnieg ze ścieżki.
Dzwoniec gubi się w piosence,
a my wyciągnijmy ręce
i chwytajmy śnieg mięciutki –
śnieżne gwiazdy – zimy nutki.

Dorota Gellner

1. O jakich zimowych odgłosach jest mowa w wierszu?
2. Jak można bawić się w zimowy dzień?
3. Jakie miejsce należy wybierać na zimowe zabawy?

WĄSY MIKOŁAJA

Karol i Marta mają: kolorowy papier, modelinę, plastelinę, cekiny.
Wycinają wąskie paski, kleją, lepiają.
Potem Marta robi kokardę a Karol pająka.

Lila ma: kolorowy papier,
watę, farby i mazaki.
Co robi? Mikołaja z wąsami.

1. Jakie ozdoby choinkowe zrobili dzieci?

mąka

trąbka

bąk

gąbka

Świąteczny dom

To najważniejsze święta Boże Narodzenie.
Starannie się do nich przygotowujemy.
Pomagamy rodzicom w pieczeniu pierników.

1. Czy też pomagasz w pieczeniu pierników?
2. Jak można ozdobić pierniki?

Zima

Pada śnieg, prószy śnieg,
wszędzie go nawiąło.
Dachy są już białe,
na ulicach biało.

Strojne w biel, w srebrny puch
latarnie się wdzięczą.
Dziń-dziń-dziń-dziń-dziń-dziń,
dzwonki sanek brzęczą.

Pada śnieg, prószy śnieg,
Jeszcze dzień, jeszcze dwa,
bielutki jak mleko.
W sklepach gwar, w sklepach ruch:

– Gwiazdka niedaleko!
chłopcy i dziewczynki!
Będą stać niby las
na rynku choinki.

Józef Czechowicz

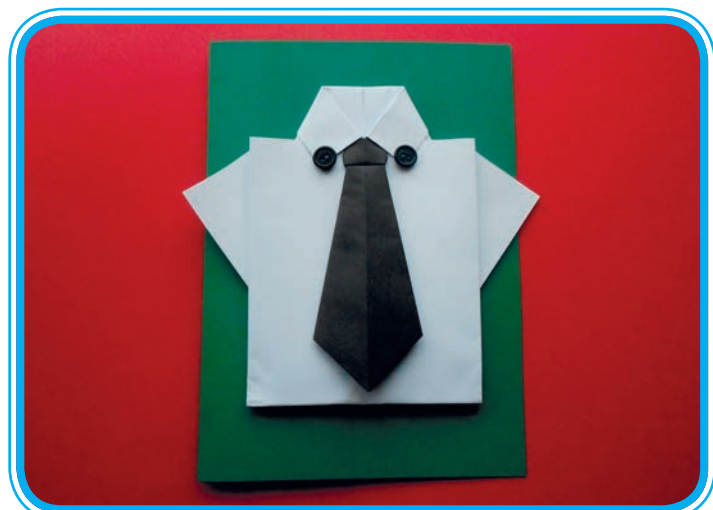
1. Zabawimy się, co widzicie, słyszycie i czujecie?
2. Proszę zamknąć oczy i posłuchajcie wiersza.
3. Otwórzcie oczy i narysujcie to, co usłyszeliście.
4. Porównajcie swoje prace z ilustracją w podręczniku.

PREZENTY, PREZENTY, PREZENTY!

Przed Wigilią na ulicach panuje wielki ruch. Jedni kupują prezenty, inni choinki, jeszcze inni różne smakołyki. Tata kupił dużo prezentów, bo nie zapomniał o biednych sąsiednich dzieciach. Przecież każdy lubi dostawać prezenty.

Ola własnoręcznie wykonała prezent dla swojego taty. Jej tata ma na imię Adam i w Wigilię obchodzi imieniny. Ola zrobiła piękną laurkę. Wręczy tatusiowi osobiście.

1. Czy lubicie otrzymywać prezenty?
2. Czy dawanie prezentów innym może sprawiać radość?
3. Jak każdy z nas powinien zachować się, gdy otrzyma prezent?

Choinka

W czas Bożego Narodzenia
drzewko to nasz dom ożywia.
Pod nim spełnią się marzenia.
Czy już wiesz, jak się nazywa?

Rankiem, kiedy jeszcze wszyscy spali,
tata ustawił w pokoju pachnącą lasem choinkę.
Jaka piękna! – Ola pierwsza ją zauważyła.
Czy ozdoby choinkowe są już gotowe? – zapytał tata.
Teraz Ola z bratem i rodzicami będą ubierali choinkę.

1. Jaka niespodziankę dzieciom przygotował tata?
2. Jak ty ozdabiasz choinkę w swoim domu?
3. Czy choinki pachnące lasem są w każdym domu?
4. O czym należy pamiętać, gdy kupujemy choinkę?

WIGILIJNA NOC

Taka jedna noc jest w roku,
noc niezwykła tajemnicza,
kiedy wcale się spać nie chce,
kiedy wszystko nas zachwyca –

Pachnie lasem choineczka
rozświetlona blaskiem złotym,
drzewa szumią w śnieżnej bieli,
ludzkim głosem mówią koty,

Księżyc w oknie się przegląda,
o! Mikołaj pędzi w saniach!
Jak tu zasnąć, kiedy jeszcze
tyle jest do oglądania!

Wiatr kolędy gra w kominie,
wszędzie gwarno, wszędzie jasno –
no, powiedzcie mi, kochani,
jak tu zasnąć? Jak tu zasnąć?

Małgorzata Strzałkowska

1. Jak w Twoim domu obchodzi się święta Bożego Narodzenia?
2. O czym należy pamiętać gdy nakrywamy świąteczny stół?
3. Czy umiecie śpiewać kolędy?
4. Co jest najważniejsze w czasie świąt?

Choinka lśni wszystkimi barwami tęczy.
Panuje wyjątkowo uroczysty nastrój.
Łamiemy się opłatkiem,
składamy sobie życzenia.
Oglądamy szopkę i nazywamy postaci i zwierzęta.
Śpiewamy kolędę „Wśród nocnej ciszy”.

LUBIĘ CZYTAĆ!

(dodatkowe teksty do czytania)

„Książka – Mój Przyjaciel”

Wiem, że marzenie niejedno
dzięki książkom się spełni.
Odkrywa przede mną
wiele pięknych tajemnic.
I gdybym chciał jak najzwięźlej
– czym jest książka – tłumaczyć,
powiedziałbym najprościej:
„Mądry, wierny przyjaciel”.

Jerzy Skokowski

Drogie dzieci!

My, proszę dzieci, nie lubimy
siedzieć w szufladzie w czasie zimy
ani za piecem sterczeć w lecie,
jak jakie śmiecie czy rupiecie!
Ze strachu bledną nasze twarze,
gdy ktoś kredkami po nas maże.
A przecież, drodzy Przyjaciele
do szczęścia trzeba nam niewiele.
Jakaś półeczka czy szuflada
świetnie się dla nas właśnie nada.
Kącik bezpieczny, czysty, suchy,
by nie zniszczyły nas maluchy.

Nie zginaj

Nie zginaj mych rogów, używaj zakładki,
na półce mnie stawiaj, dbaj o me okładki.
Kiedy moje kartki wyrwiesz i wyrzucisz,
wiedz, że wtedy nigdy do nich nie powrócisz.
Gdy się ze starości zacznę rozlatywać,
spróbuj mnie naprawić, posklejać, pozszywać.
Nie czytaj gdy jadasz, nie brudź mnie rękami,
to ci będę służyć całymi latami.

1. Kto jest nadawcą listu?
2. O co apelują do nas książki? O co proszą swoich czytelników?
3. Dlaczego powinniśmy je szanować?
4. Czym różnią się od telewizji, kina, teatru, Internetu?

Bajka

Pojawili się w Królestwie Bajki,
nie wiadomo skąd
i nikt nie pamięta kiedy.
Mówili o sobie:

Jesteśmy Wyrwibaje.
Nie lubimy bajek.

Nadworny poeta tak opisuje owe dni:

“W królestwie wielki lament.
Krasnoludki uciekają do piwnic.
Królowy nie otwierają okien.
Nawet smoki uciekają do jaskiń.
Wyrwibaje stoją na rynku i się śmieją.

A wtedy sprytny Kuba mówi:

– Ja wcale się was nie boję,
bo jak inne bajki
i ta ma dobry koniec.”

Ballada o bajce

Bajki weselą nas i smucą.
Baju, baju, baju, baj!

Babcie do snu nam je nucą.
Baju, baju, baju, baj!

Bim, bam, dwunasta bije.
Baju, baju, baju, baj!

Na kominku kot się myje.
Baju, baju, baju, baj!

Kto opowie te bajki:

Kopciuszek (fragment)

(...) Trzaskając z bata, zajechał wspaniały woźnica przed królewski pałac.

– Kto to przyjechał? Kto to przyjechał? – pytali królewscy lokaje.

– Nieznajoma księżniczka! Nieznajoma księżniczka! – huczał tubalnym basem wąsaty woźnica.

Gdy oznajmiono synowi królewskiemu, że przybyła nieznajoma księżniczka, bardzo go to zaciekawiło, bo każdy lubi niespodzianki, zwłaszcza gdy chodzi o tak śliczną niespodziankę jak Kopciuszek w (...) sukni i w najmiększych pantofelkach z popieliczki. Wybiegi więc królewicz przed pałac, a że panienska wysiadała właśnie z karocy, podał jej rękę i wprowadził do komnaty, gdzie się zabawiali goście i wesoło grała muzyka.

Gdy weszli, zapadła nagła cisza: zatrzymali się tancerze, umilkły skrzypce i inne instrumenty, a wszystkie oczy zwróciły się ku nim i odezwał się szmer głosów:

– Ach, jaka śliczna para!

Nawet król wodził nieustannie wzrokiem za Kopciuszkiem i poszeptywał w ucho królowej, że nigdy nie widział tak wdzięcznej

twarczyczki. Podziwiały Kopciuszką i siostry, choć nie poznały w pięknej sukni domowego popychadła. A syn królewski nie odstępował Kopciuszka ani na chwilę, nie zważając na inne panny. Przy tańcu, miłej rozmowie, przy rozmaitych przysmakach – czas minął tak szybko, że Kopciuszek ani się spostrzegł, gdy zegar wybił kwadrans przed dwunastą. Spłoszona paniątka natychmiast zerwała się od stolika, przy którym książę częstował ją pomarańczami, złożyła wszystkim piękny ukłon i wybiegła z pałacu. W mgnieniu oka dopadła karocy, konie ruszyły i nim minęła północ – stanęła przed domem! – Dziękuję za wszystko, chrestna matko! – zawołał Kopciuszek. W tej chwili północ wybiła. Karoca i woźnica znikli, piękni sukni Kopciuszka zmieniła się w codzienną, zniszczoną sukienkę, a pantofelki z popieliczki – w stare chodaki. (...)

Hanna Januszewska

1. Kto bawił się na balu w królewskim pałacu?
2. Jak się zachowali uczestnicy balu, gdy na sali pojawił się Kopciuszek?
3. Dlaczego siostry nie poznały Kopciuszka?
4. Czy Kopciuszek spodobał się synowi królewskiemu? Skąd to wiadomo?

Mała Syrenka

Głęboko, na samym dnie morza stał przepiękny zamek z różnokolorowych muszelek. Należał on do rodziny morskich syren. Najmłodsza z sióstr, i najładniejsza, miała na imię Mała Syrenka. Pewnego dnia Mała Syrenka wyłynęła na powierzchnię morza. Ujrzała tam królewski żaglowiec, a na jego pokładzie pięknego księcia.

Niespodziewanie zerwała się burza. Ogromna fala nagle zmiotła księcia do morza. Mała Syrenka pospieszyła mu z pomocą i wyciągnęła na brzeg.

Syrenka ciągle myślała o księciu. Bardzo żałowała, że nie ma nóg, jak wszyscy ludzie. Poprosiła o nie babcię, ale ta jej odmówiła. Dziewczyna posmutniała. Bardzo pragnęła ponownie ujrzeć młodzieńca. Poszła po radę do złej morskiej czarownicy.

– Dam ci nogi – powiedziała czarownica – Ale ty musisz oddać mi swój głos.

Mała Syrenka się zgodziła. Wypiła magiczny napój i natychmiast straciła przytomność. Ocknęła się na plaży. Tuż obok stał jej wyśniony książę.

– Kim jesteś? – zapytał.

Ale ona nie mogła odpowiedzieć. Zabrakło jej głosu.

Książę zaprowadził ją na pokład żaglowca. Tymczasem ona już się zorientowała, że jej wybór nie jest rozsądny. Jak ma mu powiedzieć, kim jest, skoro nie może mówić?

Jakiś czas później książę poznał piękną księżniczkę, którą zapragnął poślubić. Biedna Syrenka! Serce pękało jej z rozpaczy.

Tej nocy na żaglowcu zjawily się jej siostry. Dały Małej Syrence sztylet, aby zabiła księcia. W ten sposób mogła uwolnić się od uroku rzuconego przez czarownicę i odzyskać postać syreny. Biedna dziewczyna nie mogła jednak zabić księcia. Wyrzuciła sztylet do morza. Powoli przemieniła się w ducha morza. Od tej pory Mała Syrenka jest strażniczką mórz i oceanów.

O Lechu, Czechu i Rusie

Dawno, dawno temu było sobie trzech braci: Lech, Czech i Rus. Każdy z nich przewodził potężnemu plemieniu. Żyli w zgodzie i pokoju w krainie gęstych lasów, szerokich rzek i urodzajnych pól. Nadszedł jednak rok, a po nim następny i następny, kiedy słońce wypaliło pola i wysuszyło rzeki. Ryby wyginęły, a wygłodniałe zwierzęta leśne ruszyły na poszukiwania pożywienia. Zaczęło go brakować także ludziom. Trzej bracia zebrali się na naradę. – Pora i nam stąd ruszać, szukać nowego miejsca dla nas i dla naszych plemion – powiedzieli zgodnie.

Wkrótce potem Lech, Czech i Rus, a z nimi mężczyźni, kobiety i dzieci, na koniach, wozach i pieszo, z zapasami ziarna, z wołami, kozami i ptactwem domowym udali się w drogę w nieznane. Szli długo przez gęste lasy, przekraczali góry i rzeki. Wiedzieli, że gdzieś czeka na nich to jedno jedyne dla nich przeznaczone miejsce.

Pierwszy znalazł je Rus. Pożegnał się z braćmi i został wraz ze swoim plemieniem w rozległej krainie szerokich rzek i ogromnych, porośniętych dziką trawą łąk. Drugi był Czech. Zatrzymał swoje plemię za górami, na ziemi żyznej i bogatej.

Najdłużej nie mógł zdecydować się najmłodszy z braci – Lech, który długo jeszcze wędrował z całym plemieniem przez puszcze, wzgórza i rzeki. Pewnego dnia, gdy słońce chyliło się już ku zachodowi, Lech ze swoją drużyną polował na dzika. Pędził za nim konno przez las, aż nagle znalazł się na wielkiej polanie. Na środku polany rósł ogromny dąb. Zachodzące słońce na chwilę oślepiło Lecha. Zmrużył oczy i wtedy na tle czerwonego nieba zobaczył pięknego białego ptaka, który najwyraźniej wyleciał z gniazda na dębie. – Orzeł... – wyszeptał Lech i rozejrzał się wokół.

Już wiedział, gdzie zbuduje osadę dla swojego plemienia. Wiedział też, jakie barwy dla niego wybierze i co będzie jego godłem.

Wojciech Widłak

Kulig

Nocą nasypało śniegu po kolana.

– Jaka śnieżna zima! – zawołał Marek.

Tata Marka zorganizował kulig.

Zaprosił przyjaciół syna.

Dwa konie ciągnęły sanie.

Do dużych sań były doczepione małe sanki.

W czasie jazdy wszyscy cieszyli się pięknymi widokami.

Dzwoneczki przy saniach dzwoniły radośnie: dzyń, dzyń, dzyń.

Alek zachwycał się końmi i woźnicą.

Był nim tata Marka.

Na polance obok leśniczówki, w specjalnie wyznaczonym miejscu, uczestnicy kuligu rozpalili ognisko.

Pomagał im pan leśniczy.

Wszystkim bardzo smakowały pieczone kiełbaski.

Ania śpiewała, a Oleńka tańczyła wokół ogniska.

1. Co zorganizował dla dzieci tata Marka? Jak wygląda kuligu?
2. Kto to jest woźnica? Kto był woźnicą podczas kuligu?
3. Jakie inne atrakcje czekały na dzieci? Jak bawiły się dzieci?

INSCENIZACJA: „KARNAWAŁ”!

Dzieci

– Karnawałem!
– Tak, tak! Karnawałem!
Podbiegają do kolorowych walizek.

Dzieci

– O! A co to za bagaże?

Karnawał

– Zaraz wszystko wam pokażę! Ale najpierw... Czary-mary... zdejmę mój kapelusz stary... i... by złota była sala, wszystkie światła pozapalam!!! Macha kapeluszem, w sali zapala się światło.

Dzieci

–Patrzcie! Światła pozapalał!
– Już jest złota cała sala!

Dziecko I

– A walizki? A walizki?

Karnawał

–Zaraz je otworzę wszystkie!
Otwiera walizki, dzieci zaglądają mu przez ramię.
–Spójrzcie! Tu mam serpentyny dla chłopaków i dziewczynek! Wyciąga z walizki długie, błyszczące serpentyny i rzuca dzieciom.

Dziecko II

– A tu błyszczy coś ze złota...

Dziecko III

–To jest piękna maska kota!

Dziecko IV

–A tu? Co pan tutaj ma?

Karnawał

– To jest śmieszna maska psa!
*Dzieci w tym czasie wkładają
czapeczki i maseczki
wyjmowane z walizek.*

Dziecko V

– Ooooo! Czapeczki kolorowe!

Karnawał

– Więc wkładajcie je na głowy!

Dzieci

– A tu bródka krasnoludka!
Nie za długa, nie za krótka...

Karnawał

– Oczywiście! Jest w sam raz!
Ale znów na czary czas!
Klasnę w ręce raz i dwa!
No i co?

Zaczyna grać muzyka.

Dzieci

– I wszystko gra! Tak, tak!
I wszystko gra!
Karnawał podaje dzieciom
ręce, wszyscy zaczynają
tańczyć wokół sali.

Karnawał i dzieci (razem)

– Dookoła złoty blask!
Karnawału nadszedł czas!!!
Zapraszają do zabawy widzów.

Dorota Gellner

SPIS TREŚCI

Wspomnienia z wakacji	4
Już jestem uczniem.....	6
Moja klasa	7
Nasza szkoła i boisko	8
Bezpieczeństwo ruchu drogowego.....	10
Przyszła do nas jesień	12
Bogactwo jesiennych sadów.....	14
Jesień w ogródku warzywnym.....	16
W co lubimy się bawić?	18
Nasi skrzydlaci przyjaciele	20
ZOO na wesoło!	22
Świat literek.....	24
Opowiadamy bajki.....	31
Żale i prośby naszych zabawek	33
Moje obowiązki w rodzinie.....	35
Urodziny Tomka	37
Ulubione zwierzęta domowe.....	39
Dbamy o nasze zdrowie.....	42
Dbamy o higienę naszego ciała.....	48
1 listopada święto Zmarłych.....	50
Z mamą w domu.....	53
Nasz dom to dom naszych ulubieńców	54
ZIMA	56
Wąsy Mikołaja	58
Prezenty, prezenty, prezenty!	60
Wigilijna noc.....	62
Lubię czytać!.....	64
Inscenizacja: „Karnawał“!.....	76

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Регіна ЛЕБЕДЬ
Ірена СЛОБОДЯНА

Польська мова

БУКВАР

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти
з навчанням польською мовою

(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

В оформленні підручника використано ілюстративний матеріал з колекцій
вільних зображень мережі Інтернет

Польською мовою
Редактор *Ольга Бойцун*
Художній редактор *Ігор Штурма*

Формат 84×108 ¹/₁₆. Ум. друк. арк. 9,24.
Тираж пр. Зам №

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net